

Những ý nghĩ tôi nhớ năm về cuối đi

Tác Giả: Việt Nguyên

Chúa Nhật, 14 Tháng 3 Năm 2010 20:09

‘Hư bóng tôi vẫn phong lai, bất động cội cây’

Tôi hỏi người, rời vào một ngày cuối tuần, vẫn là một cái Tết nhợt. Cái Tết đến hờ hững.

Qua rời những huyên náo của một Nguyên Đán quê nhà vẫn không khí đón chờ Tết đến. Thời tiết xuân, mùa Xuân không đến, thiêu u cho Tết, cho Hoa, thiêu u một Giao Thưa đêm ngoài bãi hiên dưới ánh đèn lồng, ánh sáng Mồng Một anh em dưới lì xì mừng tuổi chày ùa ra ngõ nhẩy vào bàn bêu cua cá chép quên chén bún phở thiêng liêng cha mẹ giao phó canh nén nhang luôn luôn cháy trên bàn thờ.

Qua rời những ngày đầu năm các cô cậu đi học về áo mới đi theo cha mẹ. Một thì tươi mà trong lòng dưng dưng vì bỏ quên áo mới không về ý. Cũng qua rời những lời chúc Tết đầu năm, có lời “nhập gia tùy tục”, cho đến Tết các đài truyền hình đã đưa những lời chúc mừng vào cuối năm và đến ngày Tết lại đưa c nghe những lời chúc “Happy New Year” lại đi u!

Hình ảnh của Phố (Hình Huân nh Ngộ c Dân)

Một năm suy nghĩ về những điều...

Tôi chỉ còn giữ được một tờ tạp chí báo Xuân. Năm nay, tuổi 60 những điều, “lúc thập thò thiên mệnh”, 60 tuổi phải biết theo mệnh trời, ý là lời của Khổng Tử. Tôi tò mò mở tờ báo Xuân Nguyệt Việt, để xem mệnh Trời. Ông thầy tử vi bói rằng: “năm nay các ông tuổi Canh Dần “buồn vui lên lên!” Thoạt đầu, lòng có hơi khó chịu vì lời bói ba phải những sau khi ngắm nghĩ lời quẻ tình ông thầy bói đúng, năm nay chắc sẽ khá hơn năm ngoái, một năm “buồn nhieu hơn vui”, một năm hay ngoài vớ vẩn cô độc làm buồn vì sách như những nhân vật trong “100 years of solitude” một trăm năm cô độc của Gabriel Garcia Marquez.

Đường sau nhà tôi là một khu vườn nhỏ với hàng rào gỗ bao quanh, nhìn qua bên kia là ngôi nhà thờ. Ngôi vườn nhỏ chỉ do bàn tay chăm sóc, thi thoảng bàn tay tôi thôi hơn 26 năm qua khi mới đến ở Houston bởi vì bao nhiêu thì giữ được bao nhiêu ngoài quán cà phê nhieu hơn để ngồi nhìn “đi đi qua” và thì giờ vào công việc hơn là ngồi trong khu vườn để suy nghĩ, hỏi thăm, mà mong cho đến năm ngoái nhieu hơn chuyển đến đây, mới có thì giờ ngồi trong vườn để nhìn lời của đi 60 năm qua.

Khu vườn có công gỗ ra vào những ngôi nhà ở bên Mỹ. Công vào thi thoảng hai con chó đã để giữ công những công đến bên Nhật. Hai con chó đá Koma Inu ngồi đi một nhau ở hai bên công, một con há mồm, hít vào gọi là chó A, một con ngậm miệng thì ra là UN trong câu Un-no-kokyu (A-Un) biểu hiện tình quan hệ hai người có thông nhau, ngồi đi một công ngày không công dùng đến lời nói. Nó có thi thoảng Nhật – ngôn bất ngôn ý – nói chuyện trong im lặng.

Khu vườn thi thoảng bàn tay săn sóc của tôi, khác với những khu vườn của những người bạn tôi đến thăm như khu vườn tre trúc của ông bạn Trường Kim. Không thích làm vườn tôi chỉ học được nguyên tắc nghề thuật làm vườn của nhà văn Típ Capek “nghệ thuật làm vườn cũng như nghệ thuật sống, trước hết phải cho phân nhieu vào đất thì mới nhìn thấy những điều nhieu hơn phân thì công của khu vườn như sống đi phải cho nhieu hơn nhieu”.

Khu vườn của tôi, thi thoảng khung cảnh của những khu vườn Nhật ở San Francisco bên cây cầu Golden Gate, như Albert Camus đến, thích nhìn bên trong khung cảnh yên tĩnh “đắm vào trong sự tĩnh mịch”, hòa nhập vào những bóng chim bay in trên trời”.

Tính nhieu để công của tôi trong mấy năm qua đã khiến tôi quên những khu vườn nhỏ sau nhà cho đến năm ngoái nhieu hơn ngồi bên ly cà phê buổi sáng, một mình nhìn xuân, hỏi qua, không

Những ý nghĩ tôi nhận được năm vừa qua

Tác Giả: Việt Nguyên

Chúa Nhật, 14 Tháng 3 Năm 2010 20:09

Cơm bít, ngắm nhìn khu vườn với cây lê của mẹ với tôi vun trồng, cây lê có quả như bàn tay của bà, mẹ và tôi. Bên góc vườn là cây thông đứng vững sau trăn bảo vệ. Khu vườn may mắn không bị khô héo sau khi bà mất như bàn tay của ông bà tôi, không như những cây kiêng khô héo trên sân thượng nhà Việt Nam sau ngày mẹ tôi mất, những cây kiêng bị quên quên trên sân thượng trên sân thượng trên căn nhà cũ 18 năm sau khi tôi trở về Saigon thăm ngôi nhà cũ.

Khu vườn, vườn bàn tay săn sóc của ông bà như c, trở thành khu vườn thiêu vườn mất linh hồn, như Michel Tourier viết về những khu vườn Nhật Bản: “Vườn, nhà và người là những sinh vật sống đứng không tách rời. Con người phải có mặt ở đó. Cây cối chỉ lên đời mất của con người. Nếu con người bị căn nhà sống vì bất cứ lý do nào, khu vườn sẽ tan tác và ngôi nhà sẽ tàn rụi”.

Nhieu buổi sáng mùa hè năm ngoái, ra vườn, thiêu tiếng chim hót, thiêu những bông cánh của con sóc đi trên hàng rào trên những quả lê của bà của tôi, tôi lại những bông ra đi đầu năm, những đêm trong giây phút cuối của tay bạn không nói mất đi.

Thiêu tiết mùa đông trở lại như Houston, những trên cảnh của bạn yêu thích lại bắt đầu như r. Tôn giáo đã ví của tôi con người như cây bạn mùa, đông tàn xuân lại đến. Những người không như cây cối, sau mùa đông của của tôi con người bị mất, thân xác không tái sinh đời nhân quan của người trở nên cho nên sống làm người và không. Tôi thấy của tôi như chuyến xe lại hành, lúc đầu xe chầm chậm rồi ngày tuôi mới tám đôi mươi thiêu gian qua rồi chầm, đến cuối của chuyến xe chầm chậm rồi dừng lại để chúng ta với tay nhau lên cuối, chỉ có những khoảnh khắc đẹp của đời.

Plato nghĩ rằng linh hồn con người bắt đầu, linh hồn sẽ như đến cuối của tôi trở nên càng ngày càng ít đi, bạn bè và con bắt đầu quên đi trong trí nhớ rồi linh hồn tan đi không còn vườn vút cõi trần. Hay có là như thuyết của Orpheus, khi chết linh hồn gặp hai hồn nhạc, mất hết trí nhớ và mất hết quên lãng. Những người đến đời con người quên lãng cho nên linh hồn đến quên đi cõi trần gian tạm bợ.

Tôi không biết Plato hay Orpheus đúng những tình huống nói của Trừng Kim theo tôi đến chín tháng. Thay vì nghe những tiếng gió thổi thì trên ngọn cây như những câu thơ của Rainer Maria Rilke, tôi lại nghe tiếng Trừng Kim thổi thì với tôi mới sáng, mới chiêu. Mọi tháng đầu tiên nói về đánh thức tôi dậy lúc 3 giờ sáng, trở về giờ tôi đi làm, giờ anh ra khỏi cõi trần gian. Có là tiếng nói của Trừng Kim còn đến lại bên tai tôi lâu đến vì những chiêu, những sáng giờ nhau bằng đi như thoai của tay đã lại lại trên mặt phần não bạn của tôi chăng?

Những ý nghĩ tởn mồn đến u năm vớ cuốc đờ i

Tác Giả: Viät Nguyễn

Chúa Nhật, 14 Tháng 3 Năm 2010 20:09

Carl G. Jung, nhà phân tâm học trong cuốn sách Liber Novus (sách huyền bí) đã xem những giấc mơ và tiếng nói trong vô thức có thật. Ông xem những hình ảnh ảo giác (hallucination) và tiếng nói và hình ảnh là bình thường. 12 tuổi ông nhìn thấy ông nội đã mất đi trên lầu đi xuống cầu thang.

Ông phân biệt những ảo giác của người bệnh tâm thần với những kinh nghiệm tôn giáo như Chúa và Mohammed nghe tiếng nói của thiên đàng hay Phật khi người thiêng nhìn thấy những hình ảnh. Những biên giới... mong manh. Carl G. Jung cố tránh nói chuyện với chính mình và với hình bóng. Ông khuyên mọi người nên ghi lại hay vẽ lại những giấc mơ để nó vô thức để làm cuộc thí nghiệm phân tâm.

C.G.Jung chia trải nghiệm sống mất cuộc đời hài hòa với thiên nhiên như Lão Tử. Trong khi Khổng Tử chia cuộc đời thành nhiều thập niên 30, 40, 50, 60, 70, tuổi nhiếp, bắt học, tri thiên mệnh, tông thiên mệnh, cuối thì C.G.Jung chia cuộc đời giờn đời hai giai đoạn. Giai đoạn đầu là giai đoạn tự nhiên giai đoạn sau là giai đoạn tu tập.

Trong giai đoạn đầu con người sống tự nhiên, lập gia đình, nuôi con cái, lo làm việc, trong giai đoạn sau con người suy tưởng, đánh giá lại giá trị của cuộc đời. Trong giai đoạn sau con người phát triển cái ngã (self) đã quên bản thân trong đời. Giấc mơ thường xảy ra mọi đêm là kết quả của sự tranh đấu với tâm tìm bản ngã. Tin vào Jung hay không? Các nhà khoa học khác với tin vào những điều mà khoa học cho là đoán như Isaac Newton tìm ra thuyết trọng lực những với tin vào những phép mê tín của đạo Anh giáo và thuyết giả kim (Alchemist). Bác sĩ Cotton Mather đã thu thập những ngạ vào Mồ những với tin có phù thủy và thiên thần giờn như Alexander Pope đã viết (có lỗi đúng CSVN cũng cần đời): “Chúng ta chấp với các tưởng tượng, chấp với các tưởng tượng ra khỏi đền thờ những Thiên đàng Đờ với không chấp”.

Aristote tin vào kiến thức, tin linh hồn qua nhiều đời nhiều kiếp. Ông muốn con người phải học hỏi có kiến thức, nếu con người không có kiến thức nhìn sao trên trời không tò mò với vũ trụ thì khi chết sẽ thành con chim bay lượn quẩn trên trời!

Mọi buổi sáng nghe tiếng chim hót ngoài vườn lòng thấy vui, nay đời lại Aristote qua Bertrand Russell, người nghĩ lại phải chăng sẽ suy nghĩ của mình có đi đâu gì... làm làm?

Viết Nguyễn và các bản già

Đầu năm xem tivi, tôi với không hiểu cung nô bộc của tôi ra sao mà sẽ có nhiều bản già. Mọi mất ngủ với bản thân tôi lại có đời của nhiều người bản già khác, xa gần gửi hồn và những người bản trên lại thân hồn. Anh Đờ Văn Email cho tôi tưởng tượng hồn và than thở: “Tuổi này mọi lại nghe

Những ý nghĩ tôi nhận được năm về cuối đời

Tác Giả: Việt Nguyên

Chúa Nhật, 14 Tháng 3 Năm 2010 20:09

tin buồn qua đời, lòng đau như cắt”. GS Nguyễn Mạnh Hùng đến thăm tôi và nói chuyện. Nhà văn Nguyễn Xuân Hoàng xin làm bài thay cho Tr3.

Cuối năm con trâu tôi đi đến ông anh Đ Quý Toàn qua thăm. “Hồi xưa tôi viết phong lai, bắt đi học học”. Bạn tôi xa đến thăm, không vui sao, đến ông Khổng mà còn phải vui mừng như vậy hay gì không? Bạn già tôi là trưởng học Khổng Đ o, đàn anh trong nghề báo và là người thầy cũ, người thầy mà: “nếu được Việt Nguyên quý và thầy vẫn chờ đợi tôi mà tôi khó hiểu thì quý và biết rằng đó là kết quả mà tôi năm học Việt vẫn đi tam trường Chu Văn An với ông thầy tôi GS. Đ Quý Toàn!”.

Con én mang tôi mùa xuân, ba ngày nhà thơ Đ Quý Toàn đến, Houston không mưa. Nhà thơ “Cổ và Tuy” trong mười năm qua không đi, vẫn chiếc mũ dẹt, khăn quàng, miệng ngậm “pipe” hình dáng như Nguyễn Sa một ngày đến Houston – Nguyễn Sa, ông giáo sư triết thích tam đion luôn của Aristote: “Là người ai cũng chết, Socrates là người, nên Socrates cũng chết”. Cái tam đion luôn hiểu nên nhiên như người ai cũng chết.

Nhà thơ Đ Quý Toàn bị mất máu và nằm sau nhà tôi thành khu vườn Academy của Plato. Lâu ngày tôi mới đi đến nói chuyện triết với một người bạn già. Bạn như Khổng nói phải có ba tiêu chuẩn “chân thành, thành tín và có kiến thức”. Đông và Tây gặp nhau. Aristote học trò của Socrates đến nghĩ về tiêu chuẩn của ông Khổng như còn thêm một điếu ki “không làm bạn với người gì có, quyên thì nếu người đó không đến với người kính trọng vì tôi cách”.

Herman Hesse tìm về phương Đông, còn chúng tôi như người Á Đông tôi tìm đến phương Tây. Nhà thơ thích phái Khổng (Stoic) còn tôi vẫn thích Socrates. Nhà thơ mùa đông, ngắm mưa và ngắm bên lò sưởi người triết gia Heraclitus “Tha là căn bản của sự sống”. Một Heraclitus nhìn cuối đời như Phật “không có gì là vĩnh viễn”, “Mọi sự luôn luôn biến đổi” và “chúng ta không thể nào bước vào dòng sông hai lần cùng một vì nước luôn luôn chảy” chờ đợi cho Herman Hesse viết cuốn “Câu chuyện của dòng sông” với chàng thanh niên Tất Đạt Đa Siddharta.

Sáng lập phái Khổng là Zeno, xem đạo đức trên hết. Vật lý và siêu hình quan trọng như công nghệ thêm vào đạo đức. Tinh thần chế độ ng thức. Thế giới không nằm xa khỏi thế giới này. Đời sống tôi đến với con người không đi đăm mê lời cuốn. Zeno có như học như Thiên chúa giáo. Đạo Đức Lai Lạt Ma có lẽ cũng chờ đợi như học của Zeno khi ngài nói không cần xây chùa chiền, đến thế. Zeno bảo “Đến thế không cần thi, nếu không gì đến công nghệ đến thánh thiện, thì đến thế chế là công trình kiến trúc”.

Những ý nghĩ tôi nhận được năm vừa qua của tôi

Tác Giả: Việt Nguyên

Chúa Nhật, 14 Tháng 3 Năm 2010 20:09

Đôi với phái Khổng giáo, tôi sinh ra trên đời để có mục đích, ngay đến thú vật, sinh ra là để ăn thịt. Tôi thích nhất là câu của Zeno với con rệp “con rệp cũng hiểu ích vì nó giúp chúng ta thực dậy sớm mỗi sáng, đi ra khỏi giường, nếu không có rệp thì chúng ta sẽ lười biếng!”

Con rệp đánh thức tôi mỗi sáng sớm ra vào nên nhớ đến triết gia Socrates trong Luận ngữ của Plato. Triết gia Socrates khó nuốt trong những ngày 18 tuổi học Triết học và giáo dục thú vật. Socrates thuộc phái Khổng giáo xem như vị thánh của họ. Sinh cùng thời với Khổng Tử và Phất, ông có đời sống và lý tưởng như Phất. Một mũi xâu xí, mũi to sần sùi, không cần đến ý đến nóng hay lạnh, dĩ nhiên đi quanh năm suốt tháng, đàm luận với học trò không cần đến ngoại ngữ, tâm lý lúc nào cũng nghiêm nghị. Phất nghĩ thì còn Socrates thì ngoài trời suốt đêm suốt sáng. Socrates tinh thần thanh tịnh; ăn mặc lôi thôi lịch lịch.

Phái Khổng giáo phức tạp của ông khi bắt đầu, tôi nghĩ không bắt đầu (khác với đời là ông Aristotle) chấp nhận bắt đầu hình. Phiên tòa xử Socrates với tôi không tin Thần học Đấng của người Hi Lạp chấp tin vào Thần học Đấng của ông, một người đi đầu “nói hết chuyện trên trời dưới đất, làm họ hiểu tinh thần thanh niên” khiến tôi liên tưởng đến những phiên tòa xét xử những người yêu chuộng tự do của Cộng sản Việt Nam. Những người đã bắt đầu với giáo dục một bình đẳng nhân loại để không tin vào Thần học Đấng Karl Marx và Lenin của Cộng Sản.

Đến Socrates đến trước ba quan tòa và 500 bồi thẩm đoàn đã khiến tôi bắt đầu khi nghĩ đến ba ông bạn, những người đã giúp tôi thêm kiến thức, GS chính trị Nguyễn Mạnh Hùng, Nhà thơ Du Tử Lê và GS triết Nguyễn Xuân Hoàng. Socrates có thể tránh tội, đóng phạt 300 đồng những chấp nhận đời sống với ba quan tòa. Anytus chánh trị gia dân chúng, nhà thơ Meletus và kỹ sư gia Lykon.

Socrates hỏi nhà chánh trị Anytus: ông có hiểu những gì ông tranh luận không? Anytus ngập ngừng thú nhận không hiểu những gì ông nói. Socrates hỏi Meletus, ông có hiểu những câu thơ ông viết không? Nhà thơ già đời thú nhận không hiểu những câu thơ khó hiểu của mình và kỹ sư gia Lykon cũng thế, không hiểu câu chuyện trong tuồng và kỹ sư ngoài đời. Tôi bắt đầu là vì tôi xa đời này, Triết gia như Socrates hay Nguyễn Xuân Hoàng nói Triết cũng chẳng ai hiểu!

Năm 16 tuổi, nếu có ông thầy bói nào nói ông thầy Đấng Quý Toàn sẽ là một người bạn thân của tôi chắc tôi sẽ cười không tin. Bây giờ tôi lại không tin đến một người già hơn tôi nhiều tuổi lại nói tôi là bạn trẻ. Cụ Bùi Diễm năm nay 87 tuổi, tinh thần luôn xác vẫn còn tráng kiện, vẫn còn hoạt động trong hai lãnh vực báo chí và chính trị. Đến thăm tôi vào một chiều

Những ý nghĩ tôi nhận được năm về cuối đời

Tác Giả: Việt Nguyên

Chúa Nhật, 14 Tháng 3 Năm 2010 20:09

cuối năm, về đến Hoa Thôn nh Đ n ông nh bà t ng tôi m t chi c mũ d và khăn choàng và g i m t bài th v i i m đ u “Vài hàng quê mùa g i nhà văn Việt Nguyên”:

*“Hôm nay tr i tr i nh
Nh ng i b n xa
M t bu i s m giá bu t
Đ a t n ông b n già
T n đây khăn và mũ
Xin thay i c m t
H n g p nhau n i
K t p chuy n bốn ba”
Ng i b n già cu i đông K S u*

Nh ng hàng ch c a ông làm tôi nh đ n hai ng i th y cũ, Gs Bùi Đình T n và Gs Đào Đ c Hoàn, nh ng ng i đã d y tôi nh ng bài h c c x khiêm nh ng trong đ i. Sáng m ng M t T t lên chùa cúng Ph t, nhìn t ng Ph t tôi nh đ n m t câu chuy n hay. Ngày Ph t đ c đ o, m t h a sĩ mu n v chân dung Ph t. H a sĩ ng i hàng gi không v đ c. Ph t h i nguyên do, h a sĩ tr i i: “Ánh sáng t Ph t đã làm chói m t”. Ph t đ n h a sĩ đ n b sông b o ông v hình Ph t trên m t n c. H a sĩ v hình Ph t và h c đ c bài h c: đ i là o nh là phù dù nh hình bóng trên m t n c.

Nh ng hình nh c a nh ng ng i thân trên chùa gi đây thân thi t. Hình nh c a nh ng ng i quá c không còn đáng s . Hình bóng đáng s nh t v n là “hình bóng c a chính mình ph n nh trong chi c g ng soi!” nh nh ng giòng ch vi t trong các truy n c a Paul Auster và Haruki Murakami.